

DİL VE GERÇEKLİK

Dil ve gerçeklik ilişkisi konusunda iki temel ve farklı kuram vardır. **Birinci kuram** sözcükleri, *önceden var olan ve insandan, bağımsız olan bir gerçekliğe ait nesnelere adları sayar*. Buna göre, *dil ve gerçeklik arasında bir karşılıklık vardır*. Burada, ya sözcüklerin nesnelere benzetmeli temsilleri olduklarından ve bu yüzden sözcüklerden hareketle nesnelere özlerinin bilinebileceğinden hareket edilir; ya da, sözcüklerle nesnelere arasında hiçbir iç ilişki olmadığı savunulur. Bu son görüş, geç Antikçağda anomalizm adıyla anılıyordu ve modern dönemde Saussure, mantıkçı pozitivistler (özellikle: lojistikçiler) tarafından da savunulmuştur.

Dil ve gerçeklik ilişkisi hakkındaki **ikinci kuram** sözcüklerin nesnelere doğrudan uygun düşmedikleri, tersine dilin insan ile dış dünya arasında bir "ara-evren" olarak konum kazandığını savunur. Bu kuram dış dünyayı değil de, dili "gerçek evren" diye adlandıran W.v.Humboldt'a kadar geri gider. Humboldt'a göre, bu gerçek evren, "tinin kendisi ile objeler arasında, tinin kendi iç çalışmasıyla kurulmuştur." Bu yüzden nesnelere insanlar için daima bir bilinç objesi olarak kalırlar ve ancak insani bilinç altında sözcüklerle işaretlenmiş şeylerdir. Her dilde özgül bir evrene bakışı bulunur. Humboldt'un bu görüşlerinde I.Kant'ın bilgi kuramının temel felsefi öğeleri yakalanabilir. Kanı kuşkusuz ki, Ding an sich'i, kendinde şeyi yadsımaz; ama o, ancak insani görü formları içinde bilinebilir ve bu yüzden o, objektif (kendi halinde) değil, tersine ancak, insanın a priori bilinç yapısı içinde sübjektif (insan bakımından) kavranmış olur.

Bunun gibi Humboldt da, dış dünyaya ait nesnelere aynen bilinebileceğini yadsıdığı için, sözcüklerin nesnelere uygunluğunu savunan objektivist dil kuramlarını da yadsır. Ona göre nesnelere, bilgi-kuramsal düzlemde bilinç a priorileri ile sübjektif kavrandıkları gibi, aynı nesnelere bir somut dilin (anadil) a priori yapı öğeleri altında kavranmaktadır. **Bu yüzden, her dilde (ana- dilde) bir başka evren kavrayışı oluşur ve tüm dilsel evren kavrayışları aynı ölçüde doğru ve aynı ölçüde geçerlidirler.**

Dilin gerçekliği "kuran" bir güç olduğu yargısı, Humboldt 'tan bu yana pek çok izleyici tarafından benimsenmiştir. H. Steinthal,,E. Cassirer, M. Heidegger, G. Weisberger ve hatta bir arada Amerikalı dilbilimci B.L. Whorf bu izleyiciler arasında sayılabilirler. Örneğin Whorf, Meksika yerli dilleri üzerinde yaptığı araştırmalar sonunda, Alman geleneğinden bağımsız olarak aynı sonuçlara varmış ve " *dilbilimsel görelilik ilkesi* " ni ortaya atmıştır.

http://www.felsefeekibi.com/forum/forum_posts.asp?TID=35004&PN=1&TPN=1